

היום נלמד בעזרת ה':

פסחים דף קיד

משנה: המשנה מבארת את דיני הכוס הראשונה מארבעת הכוסות ששותים בליל

הסדר: נחלקו ב"ש וב"ה האם מברך קודם על קידוש היום ואח"כ על היין (= בורא פרי הגפן) או להיפך.

גמרא: מחלוקת בין בית שמאי לבית הלל בקידוש ליל שבת ויו"ט: בית שמאי אומרים מברך על 'היום' (= שבת או יו"ט) ואח"כ מברך על היין (= 'הגפן') משום ש: 1. 'היום' גורם לכך שצריך לברך על היין. 2. התקדש היום ועדיין יין לא בא - דהיינו שהיום נכנס לפני שהיין בא לשולחן, וכשם שהיום קודם לכניסה כך הוא קודם לברכה.

ובית הלל אומרים מברך על היין ואח"כ מברך על היום משום ש: 1. היין גורם לכך שאומרים קידוש בסעודה, שהרי אם אין יין לא מקדשים. 2. "תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם", וברכת היין יותר תדירה (= מצויה) מברכת היום. והלכה בית הלל.

בת קול שהלכה בבית הלל: "שלוש שנים נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו, יצאה בת קול ואמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים הן והלכה כב"ה. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלקים חיים מפני מה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן? מפני שנזכרין ועלובין היו ושונין דבריהן ודברי ב"ש, ולא עוד אלא שמקדימין דברי ב"ש לדבריהן". (עירובין יג:).

משנה: לאחר ששתה כוס ראשון, מביאים לפניו ירקות (ותוס' ביאר שמביאים לפניו את השולחן שעליו מונחת החזרת). אם הירק הוא לא מרור, יטבל אותו בחומץ או במי מלח ויאכל, ואם יש לו רק חזרת שהיא מין מרור, יטבל אותה בחרוסת ויאכל. ואכילת החזרת הנ"ל היא לפני שיגיע לפרפרת הפת, כלומר לאכילת המרור (שאוכלים לאחר אכילת המצה) שמברכים עליו 'על אכילת מרור'. והטעם שאוכלים ירק לפני הסעודה, כדי שהתינוקות יבחינו בשינוי וישאלו 'מה נשתנה', שהרי אין דרך לאכול ירק לפני הסעודה.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

לאחר הטיבול הנ"ל מביאים לפנינו מצה, חזרת (= מרור), חרוסת (= שמטבילים בה את המרור), ושני מיני תבשילים (= יבואר בגמ').

נחלקו התנאים האם הטיבול בחרוסת יש בו מצווה או לא, ויבואר בגמ'.

ובזמן שבית המקדש היה קיים היו מביאים לפנינו (לאחר אכילת הירק) את גופו של הקרבן פסח.

גמרא: ריש לקיש רוצה להוכיח מהמשנה שמצוות צריכות כוונה לצאת בהם ידי חובה, כפי שלמדנו במשנה - שמי שמטבל טיבול ראשון בחזרת שהיא מין מרור, צריך לטבל פעם שניה (לאחר שאכל מצה) לשם מצוות מרור, שמא כשטיבל בפעם הראשונה לא התכוון לשם מצוות מרור, שהרי עדיין לא הגיע זמן אכילת מרור (שהוא לאחר אכילת מצה), והוא בירך עליו 'בורא פרי האדמה' כשם שמברכים על שאר ירקות, ולא התכוון למצוות מרור.

דחיה: באמת מצוות אינם צריכות כוונה והוא יצא ידי חובת מרור בטיבול ראשון, והטעם שצריך שני טיבולים כדי שישאלו התינוקות.

ריש לקיש עונה: אם כך שרק משום היכר לתינוקות נקטה המשנה שני טיבולים ולא בגלל שמצוות צריכות כוונה, א"כ שהמשנה תשמיע לנו שאר ירקות בטיבול ראשון ומרור בטיבול שני שאף בכך יש היכר לתינוקות.

דחיה: אם המשנה היתה משמיעה לנו את דין הטיבול הראשון בשאר ירקות, היינו חושבים שרק כשיש לו גם שאר ירקות אז צריך לטבל פעמיים, אבל אם יש לו רק חזרת די שיטבל פעם אחת, קמ"ל שאפילו כשיש לו רק חזרת צריך שני טיבולים, כדי שיהיה היכר לתינוקות.

ועוד תניא: זו קושיא נוספת על ריש לקיש הסובר שמצוות אין צריכות כוונה. **אכל דמאי וכו':** מי שאכל מרור של דמאי (= שנקנה מעם הארץ והוא ספק מעושר) יצא ידי חובה, לפי שאם הוא היה מפקיר את נכסיו הוא היה עני והיה מותר לו לאכול דמאי, ולכן אף שהוא לא עני הוא יצא ידי חובה. *(מותר לאכול דמאי מן התורה משום שרוב עמי הארץ מעשרים, ורק מדרבנן הוא אסור).* **אכל בלא מתכוון:** אם אכל את המרור בלי שהתכוון לשם מצווה יצא ידי חובה, ומכאן קשה על ריש לקיש. אכלן לחצאין: שאכל בהתחלה חצי זית מרור ואח"כ אכל חצי זית נוסף, אם לא שהה ביניהם יותר מכדי אכילת פרס שתי האכילות מצטרפות לכזית והוא יצא ידי חובה.

(המשך בדף הבא ↓)

מאי שני תבשילין: הגמרא מבררת מה הם שני התבשילין שאמרה המשנה שמביאים לפניו:

לדעת רב הונא - תבשיל של תרד ותבשיל של אורז. אמר רב אשי, מדברי רב הונא משמע שהוא אינו חושש לדבריו של ר' יוחנן בן נורי הסובר שאורז יכול להחמיץ והאוכל אורז שהחמיץ חייב כרת, שהרי רב הונא סובר שאוכלים תבשיל של אורז בפסח, וא"כ מוכח שהוא סובר שאורז אינו מחמיץ. לדעת חזקיה - אפילו דג וביצה שעליו נחשב לשני תבשילים (למרות שזה דומה לתבשיל אחד). לדעת רב יוסף - צריך שני מיני בשר, בשר צלי זכר לקרבן פסח, ובשר מבושל זכר לקרבן חגיגת י"ד הבאה עימו. לדעת רבינא - אפילו מרק עם חתיכת בשר שהתבשלה עמו נחשב לשני תבשילים. **פשיטא וכו'!** הגמרא דנה מה מברך כאשר הוא אוכל חסא (= חזרת) בשני הטיבולים.